

ב' אדר תשע"ז
28 פברואר 2017

סימוכין: 19413717
(במענה נא ציינו מספרנו)

טיפולים של מקצועות הבריאות בקופות החולים ובמערכת החינוך לתלמידים הלומדים בחינוך המיוחד

רקע

המחלקה להתפתחות הילד, בניהולה של ד"ר ירדני וצוותה, הובילה בשנתיים האחרונות מפגשים בנושא תהליכי עבודה בין מערכות החינוך והבריאות, בנושא טיפולים ממקצועות הבריאות לתלמידי החינוך המיוחד. בישיבות נכחו ראשי התחום בקופות, אנשי מקצועות הבריאות העובדים במשרדי הבריאות והחינוך ובקופות החולים. הישיבות התקיימו במליאה ובתת וועדות סקטוראליות. המסמך מחייב את קופות החולים ואת כלל המחוזות במערכת החינוך- רשמי ומוכש"ר- חרדי ולא חרדי.

מטרות הוועדה

1. קביעת קריטריונים מקצועיים להנחיית רצף טיפולי לילדים המקבלים שירותי חינוך מיוחד במקצועות הבריאות (קלינאות תקשורת, ריפוי בעיסוק ופיזיותרפיה), בין מערכת החינוך והבריאות.
2. יצירת תקשורת ודרכי עבודה משותפים בין צוותים של מקצועות הבריאות במערכת החינוך לבין אלו של קופות החולים.

העקרונות המנחים

1. המסגרת החינוכית, בה נמצא התלמיד במרבית שעות היום, הינה סביבתו הטבעית ומאפשרת טיפול ושיתוף פעולה של הצוות החינוכי והטיפול של הילד - עמו ועם משפחתו.
2. הטיפול של מטפלים ממקצועות הבריאות, יעשה ע"פ מודל ה ICF המחייב נקיטת פעולות חברתיות לצד רפואיות וזאת לשם קידום ההשתתפות של התלמיד בסביבה הלימודית והחברתית.
3. הטיפול יינתן ע"פ הקוד האתי של כל אחד מהמקצועות.

חוקים ונהלים בבסיס שיתוף הפעולה

- חוק ביטוח בריאות ממלכתי, 1994
- חוק החינוך המיוחד, 1988
- חוק חינוך חנים לילדים חולים, 2001,
- החוק להסדרת מקצועות הבריאות, 2008
- חוזר מנהל רפואה 19/2013

נושאים שהוסכמו על הצדדים

1. על פי חוק החינוך המיוחד, על משרד החינוך לספק לילדי החינוך המיוחד שירותים נלווים הכוללים גם טיפולים פרא רפואיים (כלשון החוק) של מקצועות הבריאות: פיזיותרפיה, ריפוי בעיסוק וקלינאות תקשורת.

החלטה של ועדת השמה, להשמה במסגרת החינוך המיוחד (גן חינוך מיוחד, בי"ס לחינוך מיוחד, כיתת חינוך מיוחד בבי"ס רגיל) מקנה זכות לקבלת שירותים נלווים. סוג הטיפול אשר יקבל כל ילד, יקבע על פי שיקול הדעת המקצועי של הצוות הרב מקצועי ובתיאום עם הורי התלמיד.

2. על פי חוזר מנהל רפואה 19/2013 על הקופות לספק טיפולים של מקצועות הבריאות, גם לילדים הלומדים בחינוך המיוחד, בהתאם לצורך הילד (בנוסף לשירותים אותם הוא מקבל בבית הספר וללא תלות בהם) ועל פי ממצאי הערכה ושיקול דעת מקצועי פרטני.

3. ככלל, יש להימנע מהפניה לטיפול של ילדים ממערכת אחת לשנייה ללא צורך מהותי: אנשי מקצוע בקופות החולים יתנו הערכה וחוות דעת מקצועית, וימנעו מלהמליץ על סוגי מסגרות חינוך ועל סוגי תמיכות שונות במערכת החינוך (סייעות וטיפולים ספציפיים). צרכי הילד במערכת החינוך יקבעו על ידי אנשי המקצוע במערכת החינוך.

4. מטפלים ממערכת החינוך יפנו תלמידים לטיפול בקופות במקרים המוסכמים שלהלן, ובתיאום עם ההורים:

- שינוי במצב בריאות כגון לאחר ניתוח או אשפוז
- לצורך התאמת מכשירי שיקום וניידות / סדים
- מעקב רפואי / טיפולי החורג מנושא הלימודים
- לצורך התאמת שינויי דיור
- במקרים בהם יש צורך בהדרכת הורים שלא ניתנת במסגרת החינוכית
- לתלמידים עם אבחנות פסיכיאטריות שיש צורך להפנות למרפאות להפרעות נפשיות בקופות החולים
- תלמידים סומטיים עד גיל 18 כמפורט בחוזר מס 2002/42 של משרד הבריאות – לטיפולים הדרושים בנוסף לניתן במערכת החינוך (מתן הטיפולים יהיה עפ"י שיקול הדעת של הסמכות המקצועית בקופת החולים).
- בהיעדר מענה טיפולי במסגרת החינוכית, וזאת מבלי להסיר את אחריות מערכת החינוך לפעול לגיוס מטפלים ממקצועות הבריאות או ממלאי מקום מהתחום.
- נספח 1 – טבלה מפרטת מתן טיפולים במקצועות הבריאות במערכת חינוך/בריאות על פי אבחנה ומסגרת החינוכית

נספח 2 – מידע נוסף בתחום קלינאות תקשורת

בכל מקרה בו תלמיד הופנה לטיפול גם בקופה וניתנת תשובה שלילית מהקופה, הקופה תשלח למשפחה תשובה מנומקת בכתב המסבירה את סיבת הסירוב.

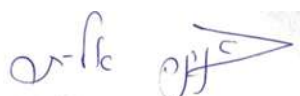
5. פניה של הורים לילדים בחינוך המיוחד לקבלת טיפולים של מקצועות הבריאות גם בקופות החולים בנוסף לניתן במערכת החינוך, תעשה תוך פירוט הטיפולים שהילד מקבל במערכת החינוך, באמצעות הגשת "דו"ח לקהילה" (נספח 3), שימולא על ידי אנשי המקצוע במוסד החינוכי.

6. אם המטפל במוסד החינוכי הוא היוזם של הפניה לקופת החולים, תחתום על נספח 3 מומחית התחום במת"א, או רכזת המקצוע בביה"ס לחנ"מ. אם אין מומחית תחום או רכזת מקצוע כאמור, יחתם הדו"ח על ידי המדריכה המחוזית.

הדו"ח (נספח 3) יכלול:

- פרטים על מסגרת הטיפול (פרטני/קבוצתי, ישיר/עקיף, השתתפות הורים, היקף השעות, תדירות) במסגרת החינוכית.
- תיאור תפקודי של הילד, הכולל תוצאות הערכה סטנדרטית מתוקפת תואמת אוכלוסייה ו/או מובנית ומטרות טיפול תפקודיות עדכניות.
- הגדרה ברורה של מטרת ההפניה ותחום התפקוד אליו נדרשת ההתייחסות בטיפול הנוסף.
- רמת התפקוד לילדים עם CP בלבד תינתן לפי – GMFCS, MACS, CFCS, EDACS Mini-MACS.
- 7. בשתי המערכות (חינוך ובריאות) יקבעו המטפלים מטרות טיפול תפקודיות, ברות השגה ומוגדרות בזמן. ישם דגש על הדרכת הורים ויישום הטיפול בתפקודים השונים בחיי יומיום.
- 8. מומלץ כי מטפלים ממקצועות הבריאות במערכת החינוך ומקביליהם במערכת הבריאות המטפלים באותו ילד, יהיו בקשר מקצועי ביניהם לתיאום מטרות הטיפולים, תהליכי התערבות ודרכי העבודה, בכפוף להסכמת ההורים.

בברכה,

פנינה אל - תר

מפקחת ארצית ממונה על מקצועות הבריאות
המינהל הפדגוגי אגף א' חינוך מיוחד
משרד החינוך

ד"ר הדר ירדני

מנהלת המחלקה להתפתחות הילד ושיקומו
משרד הבריאות

נספח 1: מתן טיפולים במקצועות הבריאות במערכת חינוך/בריאות על פי אבחנה ומסגרת חינוכית

קוד- icd-10	קוד משה"ח	אבחנה	מסגרת חינוכית	מתן טיפול מערכת חינוך / קופות
	51	משכל גבולי רב בעיתי	גן מעוכב התפתחות/ כיתות חנ"מ בבי"ס רגיל / ביה"ס לחנ"מ	טיפול של מטפלים ממקצועות הבריאות יינתן במסגרת החינוכית
F70	52	מוגבלות שכלית התפתחותית ברמה קלה (פיגור שכלי קל)	גן מעוכב התפתחות כיתות לחנ"מ ביס לחינוך מיוחד למוגבלות שכלית התפתחותית קלה	<ul style="list-style-type: none"> יש שינוי במצב בריאות כגון לאחר ניתוח, אשפוז לצורך התאמת מכשירי שיקום / סדים / מכשירי שמיעה
F71	98 + 53	מוגבלות שכלית בינונית (פיגור שכלי בינוני) וכן מחלות או תסמונות מיוחדות	גן למוגבלות שכלית התפתחותית / גן סיעודי / גן שיקומי בי"ס לחינוך מיוחד	<ul style="list-style-type: none"> מעקב רפוא/טיפולי לצורך התאמת שינויי דיור במקרים מסוימים בהם יש צורך בהדרכת הורים שלא ניתנת במסגרת החינוכית
F72+F73 +F78+F84 .2	54	מוגבלות שכלית קשה (פיגור שכלי חמור ועמוק)	גן לילדים סיעודיים בי"ס לחינוך מיוחד לתלמידים עם מוגבלות שכלית התפתחותית קשה	<ul style="list-style-type: none"> לתלמידים עם אבחנות פסיכיאטריות שיש צורך להפנות למרפאות לבריאות הנפש בקופות תלמידים סומטיים (עד גיל 18) בנוסף לניתן במערכת החינוך, עפ"י שיקול הדעת של הסמכות המקצועית בקופת החולים.
G80-G83 לפי icd-10- cm (אמריקאי)	98, 59	שיתוק מוחי/ מוגבלות פיזית/ מחלות ניווניות	בכל רמות התפקוד (GMFCS, CFCS,) (EDACS, MACS) חינוך רגיל גן או ביה"ס, במצבים של קשיים קוגניטיביים נלווים או קשיים תפקודיים אחרים יתחנך בגן עיכוב התפתחותי / שיקומי, כיתות חנ"מ בביס רגיל / ביה"ס לחינוך מיוחד	<ul style="list-style-type: none"> בהיעדר מענה טיפולי במסגרת החינוכית, וזאת מבלי להסיר את אחריות מערכת החינוך לפעול לגיוס מטפלים ממקצועות הבריאות

	חינוך רגיל, גני תקשורת, כיתות תקשורת בחינוך רגיל, בתי ספר לחינוך מיוחד	אוטיזם- רצף ASD	56	F84
	חינוך רגיל, גנים לחנ"מ ייחודיים לאבחנה כיתות חנ"מ בבי"ס רגיל	הפרעות נפשיות	57	F93+F94+ F98.8
מתן טיפול מערכת חינוך / קופות	מסגרת חינוכית	אבחנה	קוד משה"ח	קוד- icd-10
<p>טיפול של מטפלים ממקצועות הבריאות יינתן במסגרת החינוכית טיפולים בקופות יינתנו כאשר:</p> <ul style="list-style-type: none"> יש שינוי במצב בריאות כגון לאחר ניתוח, אשפוז לצורך התאמת מכשירי שיקום / סדים /מכשירי שמיעה מעקב רפוא/טיפולי לצורך התאמת שינויי דיור במקרים מסוימים בהם יש צורך בהדרכת הורים שלא ניתנת במסגרת החינוכית לתלמידים עם אבחנות פסיכיאטריות שיש צורך להפנות למרפאות לבריאות הנפש בקופות תלמידים סומטיים (עד גיל 18) בנוסף לניתן במערכת החינוך, עפ"י שיקול הדעת של הסמכות המקצועית בקופת החולים. בהיעדר מענה טיפולי במסגרת החינוכית, וזאת מבלי להסיר את אחריות מערכת החינוך לפעול 	חינוך רגיל	הפרעות התנהגות רגשיות עם ADHD	55	F91+ F92
	חינוך רגיל, גנים לחינוך מיוחד לכבדי שמיעה כיתות חנ"מ לכבדי שמיעה בתי ספר לחנ"מ	חרשות/ כבדות שמיעה	60	
	גן רגיל או כיתה רגילה בי"ס לחנ"מ	עיוורון/ לקות ראייה	61	
	חינוך רגיל	עיכוב התפתחותי	62	F83+F82+ F98

לגיוס מטפלים ממקצועות הבריאות	כיתה א' רגילה			
	כיתה א' חנ"מ בבי"ס רגיל			
	כיתה א' חנ"מ בבי"ס רגיל	ערכוב שפתי	63	F80+F80.0 +F80.1+F80.2 F80.8+F80.9+

נספח 2- פרטים נוספים בתחום קלינאות תקשורת

מצבים ומקרים בהם ניתן להמליץ על טיפול קלינאי תקשורת במסגרת קופות החולים לילדי החינוך המיוחד:

1. בנוסף לטיפול קלינאי תקשורת במערכת החינוך, קיים צורך בהתייחסות טיפולית נוספת בתחום ספציפי, שלא ניתן לו מענה במסגרת טיפול קלינאי תקשורת במערכת החינוך, כגון: הפרעות בשטף הדיבור (F80), הפרעות קול (R49), חיר ושפה שסועים (Q37-Q35), הפרעות אכילה והאכלה, הפרעות בליעה (R13.1), אימוני שמיעה.

2. מקרים מיוחדים בהם מחויב מקצועית טיפול נוסף שלא ניתן לספק במערכת החינוך.

נספח 3 - דו"ח סיכום התערבות טיפולית עבור גורמים בקהילה

מדינת ישראל
משרד החינוך
המינהל הפדגוגי
אגף א' חינוך מיוחד

סיכום התערבות טיפולית

תאריך כתיבת הדו"ח: _____

חלק א: פרטי התלמיד

שם התלמיד/ה: _____ ת.ז.: _____ תאריך לידה: _____ דרגת כיתה: _____

אבחנות: _____ רמת סיווג (לתלמידים עם שיתוק מוחי) _____

שם המוסד החינוכי שבה לומד/ת התלמיד/ה _____ אפיון אוכלוסיית המוסד החינוכי _____

לכל תלמיד/ה נבנית תכנית לימודים אישית, שבבנייתה וביישומה שותפים כלל אנשי הצוות העובדים עם התלמיד/ה במסגרת חינוכית זו. סוגי ההתערבות הטיפולית נקבעים בהתאם למטרות התכנית האישית, בהתאם לצרכיו/ה של התלמיד/ה ולמשאבים הקיימים.

סוגי הטיפולים ממקצועות הבריאות אותם מקבל/ת התלמיד/ה:

סוגי הטיפולים	ריפוי בעיסוק	פיזיותרפיה	הפרעות בתקשורת	טיפול באמנויות
אופן מתן הטיפול: (יחידני/ זוגי/ קבוצה/כיתה/ הדרכת צוות)				
מס' טיפולים בשבוע				
שמות המטפלים				

שמות אנשי הצוות הרלוונטיים לדו"ח:

שם עו"ה ממקצועות הבריאות: _____ מקצוע: _____

שם המורה/גננת: _____ שם מורה/גננת השילוב: _____

חלק ב. דו"ח תפקודי – סיכום הצוות הרב מקצועי-חינוכי – (רקע לימודי, התנהגותי, רגשי, תקשורתית- חברתי, ניידות, טיפול עצמי, הכנה לחיים, ופנאי) על סמך תכנית אישית (התל"א/תח"י/תח"א) של התלמיד

חלק ג. דו"ח סיכום תהליך ההתערבות בתחום הטיפול הרלוונטי

יש לרשום ציוני כלי הערכה סטנדרטים (פורמאליים)

תחום טיפול: _____ שם המטפל/ת: _____ מספר רישיון: _____

פרטי התקשרות (כתובת מייל ו/או טלפון): _____

תאריך תחילת טיפול: _____ תאריך סיום טיפול/תאריך כתיבת הדו"ח: _____

סיבת מתן טיפול זה: _____

כלי הערכה בהם נעשה שימוש:

שם כלי הערכה	ציון	הערות

סיכום התרשמות ראשונית / הערכה ואבחון:

מטרות ההתערבות הטיפולית:

1. _____

2. _____

מדינת ישראל

משרד החינוך

המינהל הפדגוגי

אגף לחינוך מיוחד

www.health.gov.il

משרד
הבריאות
לחיים בריאים יותר

מינהל הרפואה
המחלקה להתפתחות הילד ושיקומו
Department Of Child Development & Rehabilitation

שם מומחית תחום/ רכזת תחום בבי"ס לחנ"מ/מדריכה מחוזית _____

חתימת מומחית תחום/ רכזת תחום בבי"ס לחנ"מ מדריכה מחוזית _____

חתימה זו נדרשת רק במידה והפניה היא ביוזמת המטפל ממקצועות הבריאות.

לא נדרשת חתימה זו כאשר מדובר בפניית ההורה